
Kyrkomötet
Motion 2016:71
av Axel W Karlsson

Omvårdnad av döende och deras rätt att avsluta sina liv

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda etiska frågor kring livets slut i syfte att utarbeta rekommendationer.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att därvid ägna särskild uppmärksamhet åt den modell som Förbundsrepubliken Tyskland antog som lag den 5 november 2015.

Motivering

Förr eller senare kommer det lagstiftning om rättigheter, skyldigheter och därmed sammanhängande frågor på området dödshjälp och relaterade frågor även i Sverige. Denna kommer att föregås av intensifierad debatt och den etiska debatten kommer sannolikt att fortsätta även efter det att beslut fattats.

I flera länder finns redan sådan lagstiftning. I delstaterna Oregon och Washington i USA, i Nederländerna, Belgien och Kanada är lagstiftning på väg och förmodligen på en del andra håll i världen, existerar redan sådan lagstiftning. En rad kyrkor har gjort uttalanden i saken.

Det ankommer inte på Svenska kyrkan att stifta lag, men väl att driva etiska resonemang och ge rekommendationer relevanta för olika berörda: sjuka, anhöriga, sjukvårdspersonal, politiska beslutsfattare och allmänheten. Jag vill peka på en inspiration till etiskt tänkande och lagformulerande som jag finner mycket väl genomtänkt och balanserat och som därför förtjänar att uppmärksammas i detta sammanhang.

Den 6 november 2015 antog den tyska förbundsdagen en lag som i förbundsdagens information beskrivs som en lag om ”deltagande omvårdnad av döende” (ordet *Sterbebegleitung* har ingen direkt svensk motsvarighet). Officiellt i protokollet gäller lagen ”Straffbarheten för affärsmässigt främjande av självdödande” („Strafbarkeit der geschäftsmäßigen Förderung der Selbsttötung“). (Ärendebeteckning 18/5373 <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/053/1805373.pdf>)

Enligt denna lag är främjande av självmord straffbart, oavsett om det sker med eller utan kommersiella avsikter. Inget företag får erbjuda dödshjälp eller assisterat självmord. Även enskilda, föreningar och organisationer som agerar utan avsikt att vinna ekonomiska fördelar agerar mot lagen och ska lagföras.

Även för så att säga ideella organisationer, som menar sig erbjuda dödshjälp av humanitär människokärlek, är främjande av självmord förbjudet. Orsaken som anges av förbundsdagen är att organiserat erbjuden dödshjälp kan få självmord att framstå som ett ”normalt behandlingsalternativ och därmed förleda människor att ta sitt liv”.

Mot 2016:71

Sedan förbundsdagen fastslagit grundprincipen att självmordshjälp är förbjuden, går man vidare och har beslutat: ”Anhöriga eller närstående till självmordsvilliga, som assisterar ett självmord och agerar i ett unikt fall, är undantagna från straff.”

Man bäddar in problematiken dels i relationen mellan de närstående och den döende, dels i relationen mellan den döende patienten och dennes behandlande läkare. Detta förefaller fördömligt och klokt ur kristen etisk synpunkt. Enligt denna lagstiftning är ”dödshjälp” principiellt förbjuden. ”Dödshjälp” görs till en sak mellan patienten, de närståendes och den behandlande läkarens samvete.

Som jag ser det är detta ett utomordentligt etiskt och juridiskt elegant, intelligent och tillfredställande sätt att behandla problematiken på. Lagen är så att säga lagom kortfattad men vilar ändå på en tydlig etik.

Styrsö och Göteborg den 25 juli 2016

Axel W Karlsson (-)